

DACE VĪGANTE

Bumbulītis

STĀSTI

821.174-32

Vi 323

Grāmata izdota ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu

Vitas Lēnertes vāka dizains

Grāmatas vākam izmantota Gundegas Dūdumas
glezna "*Pliante dance*", 2020, 200×150 cm, eļļa.

Īpaša pateicība Kristīnei Rudzinskai par stipro plecu
un pirmo kritiku.

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita
neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu
ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Dace Vīgante, 2020

© Gundega Dūduma, 2020

© Literārā apdare, izdevums, mākslinieciskais noformējums,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2020, 2021

ISBN 978-9934-0-8917-6

Saturs

Pirmais stāsts.....	7
Bumbulītis.....	15
Šanell	31
Jeļena	45
Augšāmcelšanās	55
Īssavienojums	67
Princese	87
Mūžīgie svētki	97
Krēslas dievs	109
Mākslinieka darbnīcā.....	117
Roņu nogalināšana.....	125
Šarms	133
<i>Grande Allegro</i>	143

Pirmais stāsts

Ja kāds man jautātu, kāpēc iestājos literārajā pulciņā, es koķeti atbildētu: “Jo man neveicas ar vīriešiem.” Skaidrības labad piebilstu, ka, nē, neplānoju tur iepazīties ar kādu rakstnieku. Padomu žurnālos esmu lasījusi, ka ar rakstīšanas terapijas palīdzību iespējams izvētīt attiecības ar pretējo dzimumu un uzzināt vairāk par sevi. Tā kā tuvojos kritiskajam vecumam, esmu gatava ķerties pie radikālām metodēm. Uzrakstišu par to stāstu.

Rakstīšana man padevusies kopš bērnības. Manas reportāžas pat publicēja skolas avīzē. Es gan pati biju tās redaktore. Nevienš cits to darbu vienalga negribēja.

Kopš strādāju juridiskajā birojā, darbabiedri, arī personāla nodaļa, bieži lūdz sacerēt viņu vietā tekstus, kuros negatīvs lēmums vai atteikums būtu izklāstīts maksimāli pozitīvā noskaņā, lai gan lietas būtību tas nemainītu. Īpaši pieprasītas ir atvadu zīmītes kolēģu irstošo attiecību partneriem. To sakarā pat esmu dzirdējusi baumas, ka tieši atvadu vēsti atraidītie uzskata par labāko, kas starp viņiem vispār esot bijis. Reiz notika kāzuss: advokāta Valda meitene atgriezās pie viņa ar somām un pašas ceptām kotletēm, lai sāktu visu no jauna. Noprātu, ka pie atvadu vēstulēm man vēl jāpieskrādā, lai to jēga būtu saprotama strikti un viennozīmīgi. Vienreiz man palūdza

uzrakstīt sēru vēsti avīzei, bet to izbrāķēja. Neieklāvos trijās rindiņās. Sirds bija pārāk pilna, jo tovakar izvēcos no visās jomās gandrīz ideāla vīrieša dzīvokļa. Bet par nāvi vai nu labu, vai neko. Sanāca gari un poētiski.

Tā kā zināma pieredze atteikumu žanrā man jau bija, nolēmu stāstam pieiet profesionāli.

Literārā pulciņa skolotāja Ieva sāka ar to, ka mums visiem uzstādīja diagnozi – mēs esot mazohisti. To viņa vispār par rakstniekiem. Tātad par tādiem, kas gatavi sabojāt dzīvi ne tikai sev, bet arī tuviniekiem un uzauzdēt lielu dibenu. To gan solīja skolotāja Nora. Vēl Ieva ieteica rakstīt ar tinti, nevis sirds asinīm, jo saturu, cik vien morāle atļaus, sākumā nevērtēšot. Saprotu, ko viņa ar to domā. Bet uz mani tas neattiecas. Par rakstnieci kļūt netaisos. Man ir svarīgāks mērķis: noskaidrot, kāpēc nekādi neizdodas apprecēties un kādēļ joprojām domāju par viņu.

Iespaidojos arī no skolotāja Ronalda hipnotiski rāmajā balsī pasniegtās teorijas, ka visi jaunie autori sāk ar pirmo stadiju – dvēseles terapiju, kad vēstījums izlaužas krietni pārspīlēts vai naivs jeb, citējot Ievu, autors risina savas perversās problēmas. Kā kulaks uz acs, nodomāju. Esmu īstajā vietā.

No visiem pulciņā aprunātajiem impulsiem palieku pie atmiņām – pie pirmās mīlestības tēmas, kas, kā tiku brīdināta, jau pašos pamatos draud ar treknām klišejām. Bet grūtības un iespējamās kļūdas ceļā uz mērķi mani nebaida.

Brīdi pasvārstos, vai pirmais varētu būt zēns no bērnu dārza, kurš man uzdāvināja rozā lācīti. Vai klasesbiedrs, kurš tā arī neuzzināja, kas veselu gadu lika viņam

somā konfektes. Dzirdēju, ka tagad rok kapus un dzīvo ar divām sievietēm vienlaikus. Laikam izlutināju ar saldumiem. Vai tomēr palikt pie Rema? Nu protams, pie Rema. Es tikai klīrējos, jau sākumā bija skaidrs, ka rakstīšu par viņu.

Gatavojot sinopsi, labākam noskaņojumam ieskatos vietējā intelektuāļu portālā. Dienas citātā slavens franču balerīnu zīmētājs apgalvo, ka gleznot ir viegli, kad nezini, kā to dara, un ļoti grūti, kad zini. Nosvīstu.

Pieturos pie pulciņā ieteiktās krievu klasiķa metodes – rakstīt katru dienu, noteiktu laiku, konkrētu vārdu skaitu. Drošībai uzlieku modinātāju. Stingri apņemos izpildīt skolotāju ieteikumu – nerediģēt un arī nepārlasīt iepriekšējā dienā uzrakstīto.

Nenoturos. Pārlasu. Tā satraucos, ka izēdu visu ledusskapi un atsāku smēķēt.

Runāju ar sevi. Esmu taču pieaugusi sieviete. Lai nesabojātu veselību, nolemju tikt skaidrībā ar problēmu rekordīsā laikā, šajā nedēļas nogalē. Paziņoju feisbukā, ka divas dienas nebūšu sasniedzama, izraisu nelielu konfliktu ar māti, lai varētu būt droša, ka vismaz nedēļu viņa man nezvanīs, un mierīgu sirdi atslēdzu telefonu.

Koncentrējos uz galveno jautājumu: kāpēc mana varone Keita, it kā veiksmīga un visnotaļ laimīga sieviete, visos potenciālajos partneros meklē Andreja – otra centrālā varoņa – atspulgu?

Nepiespiestā manierē atainoju abu iepazīšanos. Sāku ar to, ka pelēkā ziemas rītā, kad Keita raugās leduspuķēm aizaugušā vilciena logā, Andrejs apsēžas pretī un ar tiešu skatienu pienaglo viņu pie soliņa. Detalizēti aprakstu

Keitas mulsumu, jo iepriekš tā uz viņu neviens nav skatījies. Interesanti, ka pēc izskata puisis itin nemaz neatgādina viņas vīrieša ideālu – gara auguma slaidu gaišmati ar zilām acīm. Andrejs šķietami ir nedaudz īsāks par viņu, padrukns un ar tumšu skatienu. Turpinu ar ainu pie cirka. Tur, sveloša puteņa ieskaiti, viņi mīņājas vairākas stundas. Keita neatceras, par ko viņi sarunājas, tikai to, ka nemitīgi atvadās, jo viņam jāiet uz darbu, viņai – uz skolu. Viņam ir divdesmit pieci, viņai – septiņpadsmit. Abi todien neaiziet ne uz darbu, ne uz skolu. Viņš saķer iesnas, viņa – bronhītu. Saruna ar Andreju ir tikpat dziļa kā viņa skatiens.

Cenšos izvairīties no banālām detaļām, tikai minimāli ieskicēju Keitas negulēto nakšu murgainās mokas. Gaiss ir smags un vielisks kā pirms negaisa. Dzirksts atkailinātajos nervu galos uzšķīļas ikreiz, kad Keita iedomājas par viņa ādu. Klausule pie auss zem segas izkūst Andreja rāmajā balsī. (Varbūt labāk – seksīgajā?) Neskaitāmas stundas izgaist “pasaules malā”, tas ir, kafūžos ar *skrūvi* vai *mokas* kokteiļi ar saldo krējumu. Kad tieku līdz jūras krastam, kur abi apskāvušies sapņaini raugās uz kaiju ieskaitu gaišzilu zvejas laivu, mani beidzot nošķebina.

Eju pīpēt. Pacīņa tūlīt beigsies. Kāpēc dzīvei nav zemtekstu? Un kā lai ticami apraksta pirmās bezkompromisa jūtas tagad, kad pār cilvēci gulst neapmierinātu psihologu pasludinātā verdikta vāks, ka mīlestības fāzes ir atkarīgas no bioķīmisku vielu svārstībām cilvēka smadzenēs? Tā vietā, lai baudītu dievišķu laimi, esam spiesti rēķināt: pēc trim mēnešiem taureņi vēderā nosals, pēc sešiem – kaisle noplaks, bet pēc trim gadiem nāksies

vai nu pieņemt to dīvaini sev blakus, kuru beidzot sāk pa īstam iepazīt, vai arī glēvi atzīt raksturu nesaderību un inteligēnti atvadīties. Ja pietiks tolerances, protams. Izpūšot dūmus, izvirzu apsūdzību šīs teorijas radītājiem, piespriežu nāvi par noziegumu pret cilvēci un pašrocīgi izrēķinos, kopā ar cigareti nospiežot viņus pelnutraukā ar uzrakstu “*Love is everywhere*”. Atkorķēju vīnu.

Ar dzelžainu jurista tvērienu tuvojos viņu pirmajai naktij. Aprakstu Andreja istabu. Tajā ir grāmatvediska kārtība. Pirms kāpj uz paklāja, viņš Keitai rāda piemēru, novelkot čības. Viņas jaku, kas nevērīgi nomesta uz gultas, saudzīgi paceļ kā trauslu ziedu, asi notrauš tai pieķērušos matu un rūpīgi uzkar uz krēsla atzveltnes. Savā rāmī plūstošajā balsī viņš saka: “Vai tad tā neizskatās labāk? Mīļā!” (Rakstnieku skolotājam Ronaldam ir līdzīga balss.) Tad viņš izvelk kasti no pagultes un lepni izrāda savas spēļmantiņas: līdz spīdumam nopulētu samuraja zobenu, Pirmā pasaules kara šautenes durkli, nunčaku un pārīti dunču. Magnetofons atskaņo drūmu klasisko skaņdarbu. Keitas skatiens bažīgi aizslīd līdz logam. Otrais stāvs.

Trauksme mazinās, kad kaste tiek iešļūcināta atpakaļ. Uztraukums izplēn pavisam, kad Andrejs viņu izmīsiģi skūpst.

Turpinu ar viņa skatienu, kas slīd pār Keitas rudaļiem matiem un bālajiem pleciem, līdz sapinas krūštura atrisušajā špicē. Keita mazliet kautrējas no savām mazajām krūtīm. Vai no drudzainām domām par to, kas tagad notiks, vai no neierastā satraukuma, viņa ieritinās Andreja drebošajā līkumā, cieši aizver acis un aizmieģ kā bērns. Naktī Keita pamostas ar dīvainu sajūtu. Kāds tur

plaukstu uz viņas auss. Viņa pagriežas un jautā: “Andrej, ko tu dari?”

“Gar logu rīb kravas mašīnu riteņi,” viņš čukst, “guli mierīgi, es sargāju tavu miegu.”

No rīta Andrejs svinīgi piedāvā Keitai dzert no sava kausa. Viņam vispār patīk citēt klasiskus. Keita nesaprot, ko viņš ar to domā, un sapinas vārdos. Pēc nedēļas, nesaņēmis gaidīto atbildi, Andrejs lepni pazūd no viņas dzīves. Pēc gada Keita uzzina, ka viņš apprecējis citu sievieti – lielām krūtīm kā melonēm.

Viņš reizēm piezvana naktī. Keita gaida šos zvanus. Pati nesaņemas nekad. Meitenes taču nepiesakās pirmās. Reiz Andrejs piezvana un apņēmīgi paziņo, ka esot brīva nedēļa, un piedāvā Keitai aizbēgt ar viņu uz kādu klusu pasaules malu. Keita piekrīt. Lai arī Andreja balss skan pārāk satraukti, varbūt ir dzēris. Norunātajā laikā, sakrāmējusi ceļasomu un izrāvusi televizora kontaktdakšu no rozetes, viņa ir gatava doties.

Andrejs piezvana. Pēc gada. Tajā pašā laikā. Ar smagu nopūtu nomurrā, ka nenormāli ilgojas. Bet satikties tik drīz nevarēšot, esot daudz darba. Turklāt abiem ar sievu jāgatavojas konkursam par sakoptāko lauku sētu.

Aizveru datoru. Pīpēju. Pār muguru uzvirno vēsa tirpuļu šalts. Man nekavējoties nepieciešams uzmundrinājums.

Ieslēdzu telefonu un piesakos apciemot draudzeni. Kad atklāju savu literāro ieceri un viņas sejā ievēlka tikko jaušams mīklains smaids, tirpuļi no muguras strauji uzbango visā ķermenī. Kā es varēju aizmirst, ka viņa ir... psiholoģe? Tūlīt arī saņemu brošūriņu un ieteikumu palasīt par obsesīvi kompulsīvajiem traucējumiem.

“Lai paspilgtinātu tavu varoņu raksturus,” viņa iejūtīgi paskaidro. Grāmatzīmi ar uzrakstu “*You can*” ieliek arī pie nodaļas ar savādu nosaukumu “Kā rīkoties, ja esi iestrēdzis failā”. Atvadoties abas ilgi apskaujamies un asprātīgi jokojam.

Pārnākot mājās, brošūriņu neatvērusi, iestumju to plauktā. Savācu lapiņas ar piezīmēm, sinopsi un izmetu miskastē, izdzēšu iesākto stāstu un ieleju sev vīnu.

Pēc divām trim vīna glāzēm atgriežos pie datora. Parakājos miskastē, atrodu nule izdzēsto dokumentu un ieglabāju jaunā mapē ar nosaukumu “PROZA”. Miglaini atceros rakstnieku pulciņā dzirdēto brīdinājumu – nemest un nedzēst laukā neko afekta stāvoklī vai dzērumā sarakstītu. Gadījumā ja es turpinātu rakstīt. Tikai jācer, ka veselība izturēs.

Pašreiz šķiet, ka Keitas stāstā visi paliek dzīvi. Tikai dažreiz viņa ilgojas pēc tās sajūtas, kad kāds no saviļņojuma nevar aizmigt un sargājot tur plaukstu uz viņas auss. Tāds tad varētu būt pēdējais teikums.

Paņemu telefonu, izdzēšu Remu un nobloķēju ienākošos zvanus no viņa.